

REIS VLAANDEREN EN LILLE VAN 19 TOT EN MET 22 SEPTEMBER 2002, MET DE VRIENDEN VAN HET GEMEENTEMUSEUM HELMOND.

Donderdag 19 september 2002

De bus van Van Dongen was keurig op tijd bij Vlisco, met als chauffeur Peter van den Dobbelsesteen. Toch konden we niet op tijd vertrekken, omdat Tan en Fons Schoenmakers en Von Deelen nog ontbraken. Toen ze tegen half negen arriveerden, bleek dat Von zich had verslapen en nog door de Schoenmakers gewekt had moeten worden.

Op weg naar Leper, stopten we bij een wegrestaurant tussen Antwerpen en Sint-Niklaas voor een koffiepauze. Tegen twaalf kwamen we in Leper aan, waar het gemêleerde gezelschap uitwaaierde over de terrassen en restaurants op de imposante Markt voor de lunch.

Om half twee splitste het gezelschap zich op voor de stadswandeling in twee groepen, waarvan Siem Ruster en ik er ieder een onder onze hoede namen. Elke groep kreeg een stadsgids mee en de groep waar ik bij was, trof het bijzonder met de enthousiaste gids, die vroeger geschiedenisleraar en reserve-officier was geweest. Hij begon zijn betoog bij de Lakenhal, met een interessant verhaal over de veelbewogen geschiedenis van Leper, dat in de Eerste Wereldoorlog nagenoeg met de grond gelijk gemaakt was.

Volgens onze gids Roger is de Lakenhal helemaal verwoest geweest en weer van de grond af opgebouwd en dat wil heel wat zeggen voor een gebouw met een gevel van 132 meter en een Belforttoren van 75 meter hoogte.

Overigens blijkt een Belfort voor de Vlaamse steden een bewijs te zijn geweest, dat ze hun eigen boontjes konden doppen en zichzelf konden verdedigen. Voorbeelden hiervan zouden we later ook in Brugge en Gent zien.

De Leperse kat werd destijds gehouden om de muizen te weren, die het dure laken aanvraten en om een nogal sadistisch volksvermaak mee te organiseren.

Van de Lakenhal gingen we naar de St. Maartenskathedraal, oorspronkelijk gotisch uit de 13e - 15e eeuw, en na de verwoesting herbouwd in opeenvolgende gotische bouwstijlen. Hoewel Leper nu geen bisschopsstad meer is, maar onder het bisdom Brugge valt, wordt nog altijd over de 'kathedraal' gesproken. Bijzonder rijk versierd is de ingang, op welke plaats vroeger de paartjes 'vóór' de kerk trouwden.

Het interieur is bijzonder groots. Eerst en vooral maken de afmetingen van deze kerk nogal indruk op de bezoeker en verder trekken de vele kunstwerken, zoals schilderijen, glas in lood ramen, de preekstoel met bronzen taferelen en de smeedijzeren versieringen, nogal de aandacht. Ook de rouwtafels met wapens van de toenmalige elite waren interessant om te zien.

Van de kathedraal gingen we naar een heel ander type kerk, de St. George's Memorial Church. De gids wees ons op de verschillen tussen een anglicaanse en rooms-katholieke kerk (o.a. geen crucifix, geen heiligenbeelden met uitzondering van het St. Jorisbeeld op de doopvont, vanwege de Engelse koning George). Allerlei gedenkplaquettes herinneren aan de heldendaden van de Engelsen, Ieren, Schotten en Welshmen in de Eerste Wereldoorlog, o.a. die van Churchill en Montgomery. Langs allerlei oude huizen met mooie geveltjes liepen we naar het laatste bijzonder interessante punt van onze stadswandeling, de Meense Poort of Menenpoort. Dit is een triomfboog van 40 meter hoog, waarin de namen van bijna 55000 vermiste Britse soldaten staan vermeld, waaronder ook Australiërs, Nieuw-Zeelanders en Indiërs. Iedere avond wordt hier de 'Last Post' geblazen en ook iedere avond is hiervoor veel belangstelling. Ook worden er geregeld kransen van klapprozen gelegd. De traditie van de klapprozen is ontstaan door een gedicht, dat zelfs in het Engels vertaald de hele geallieerde wereld is overgegaan. Marjan Jonker heeft de tekst, voorgedragen door gids Roger, voor ons gezelschap overgeschreven. We waren allen diep onder de indruk van het oorlogslied dat in Ieper geleden is en de geschiedenis die in 1914-1918 daar geschreven werd.

Na een korte theepauze vertrokken we naar Gent, waar Hotel Ascona vanwege werk aan de weg moeilijk bereikbaar was. Toch lukte het Peter de bus veilig achter het hotel te parkeren. De kamerverdeling leverde gelukkig geen problemen op, net zo min als het avondeten en na het diner hebben nog veel reisgenoten onder het genot van een drankje gezellig in de bar vertoefd om te praten of te bridgen. Mede ook omdat de weergoden ons goed gezind waren, was dit een prachtige eerste dag.

Vrijdag 20 september 2002

Vandaag stond de Noord-Franse plaats Lille op het programma. We vertrokken bij mooi weer om negen uur. Omdat de stemming onder de reisgenoten goed was, meende ik de begroeting in de bus wel te mogen beginnen met een plagerijtje aan het adres van Von Deelen, in de vorm van de volgende limerick;

*Er was een een vrouwtje uit Geldrop,
die kon 's morgens niet heel goed vroeg op,
door gebel en gebons,
van Tan en van Fons,
kon ze toch met de Vrienden de hort op.*

Omdat ik Von bijzonder graag mag, beloofde ik haar daarna nooit meer op bet voorval terug te komen.

Volgens mijn reisgids uit 1990 had Lille destijds 177.000 inwoners en toen we de stad binnenreden was, aan de gebouwen wel te zien, dat we hier met een belangrijke stad te doen hadden.

Ons eerste bezoek gold het Palais des Beaux Arts aan de Place de la République. Dit is een van de leidende musea in Frankrijk. Het indrukwekkende gebouw is uit de 19e eeuw en in 1997 is het geheel gerestaureerd. Het omvat een omvangrijke collectie Europese schilderijen o.a. van de middeleeuwen en de renaissance, van David tot Toulouse-Lautrec. De Vlaamse school was vertegenwoordigd door o.a. Rubens, Van Dijck en Jordaens, terwijl er ook werk hing van de Nederlanders Emmanuel de Witte, Pieter Codde, Jacob van Ruysdael en Pieter Lastman. Verder was er een afdeling keramiek, een beeldenzaal met Franse sculpturen uit de 19e eeuw, o.a. van Rodin en zijn model en minnares Camille Claudet. Inclusief de lunch hadden we voor dit museumbezoek twee en half uur uitgetrokken, wat voor de meesten zeker niet te lang was. Ik meen dat er in dit museum volgend jaar een speciale Rubens-tentoonstelling wordt gehouden, terwijl in 2004 Lille culturele hoofdstad van Europa is en het Musée des Beaux Arts dan beslist ook wel van zich doen spreken.

Om één uur vertrokken we met de bus naar het oude stadsgedeelte van Lille, waar de bus maar amper door de nauwe straatjes kon. Ons doel was het Musée de l'Hospice Comtesse aan de rue de la Monnaie. We konden de bus in de buurt op een plein parkeren en opgesplitst in twee groepen konden we het oude Hospice bezoeken. Dit gebouw werd in 1236 door Gravin (comtesse) Johanna van Vlaanderen gesticht en eind 15e eeuw, na een brand herbouwd en in de 17e en de 18e eeuw uitgebreid.

Bijzonder fraai is de voormalige ziekenzaal met houten overwelling en spitsboogramen, al zullen de zieken daar destijds nauwelijks oog voor hebben gehad, met zovelen op één zaal. Behalve de ziekenzaal bezochten we de kapel en de vertrekken waar vroeger o.a. de nonnen woonden en sliepen. De inrichting daarvan was zeer de moeite waard.

Menigeen ging ook nog even naar de kruidentuin.

De van oorsprong zijdestad Lille heeft hier en daar, vooral in oud-Lille, prachtige winkels, waar smakvolle kleding en andere zaken te koop zijn. Velen onder ons maakten dan ook van de gelegenheid gebruik om 'vitruines te lekken' zoals de gids het de vorige dag zo treffend uitdrukte, terwijl anderen de tijd benutten door een interessante kerk te bezoeken. Ook de terrasjes werden door ons druk bezocht, en voor we het wisten was het half vijf en tijd om met de bus terug te rijden naar Gent voor het diner in ons hotel Ascona.

Ook vanavond was het voor en na het diner een drukte van belang in de bar, waar opnieuw tot uitdrukking kwam, dat we met een echte vriendenclub te doen hebben. Weer een prachtige dag.

Zaterdag 21 september 2002

Brugge, wel eens de parel van Vlaanderen genoemd, was vandaag ons reisdoel. Wij vertrokken om negen uur, weliswaar met zon, maar toch was het een beetje twijfelachtig weer, wat zich later ook zou manifesteren met enkele fikse buien. De bus moest aan de rand van de stad worden geparkeerd en voor verschillende mensen, die slecht ter been zijn, was het best een hele wandeling naar het Groeningemuseum aan de Dijver. Net als in de Tour de France was ons peleton een lange sliert mensen en gelukkig fungeerde Siem ongevraagd als lantaarndrager, zodat we er zeker van waren, dat iedereen meekwam.

In het Groeningemuseum was maar een beperkte collectie tentoongesteld, maar deze was van zo'n hoog gehalte, dat we allen erg van genoten van de Vlaamse Primitieven, zoals Jan van Eyck met o.a. zijn beroemde 'Maagd met Kanunnik van de Paele'. Verder zagen we schilderijen van Jeroen Bosch, Hans Memling, Gerard David, Pieter Brueghel de Jonghe e.a. Jammer dat door herinrichting of renovatie niet de hele collectie te zien was, maar de kwaliteit van wat wel te zien was, was werkelijk klasse.

Het was de bedoeling om aansluitend de H. Bloedbasiliek te bezoeken, maar voor velen van ons gingen de toegangsdeuren net voor onze neus dicht. De vrije lunchpauze werd benut om op de Markt of de Burg in een van de vele restaurantjes de lunch te gebruiken.

Na de lunch ontmoette men elkaar weer op De Burg bij de Dienst Toerisme, voor de stadswandeling van meer dan twee uur door het oude Brugge. Wij troffen opnieuw een zeer enthousiaste geschiedenisleraar, die zijn betoog op De Burg begon met uitleg over het gotische, oudste stadhuis van de Nederlanden, begonnen in 1376 en voltooid in 1420. De gevel is versierd met beelden van bijbelse en historische figuren. Naast het stadhuis de vroegrenaissance Oude Griffie uit 1537, die met verguld beeldhouwwerk versierd is. Ze heeft drie rijk bewerkte geveltoppen en is t.g.v. Brugge culturele hoofdstad van Europa geheel gerestaureerd. Aan De Burg ligt dan ook de H. Bloedbasiliek, die uit twee kapellen bestaat. Hier wordt de H. Bloedrelikwie sinds 1150 bewaard en vereerd. Tussen het Stadhuis en de Oude Griffie ligt de Blinde Ezelstraat, waar we door liepen naar de Vismarkt en de Huidevettersplaats met het Huidevettershuis, verder langs de waterkant met een schitterend uitzicht op de oude huizen. Verder ging het over de Rozenhoedkaai naar de Dijver, waaraan het Groeningemuseum ligt. Daarna kwamen we op het Guido Gezelleplein en van daar bij de O.L.Vrouwekerk in de Mariastraat, waar hij ons meenam naar een klein hofje met z.g. Godshuizen. Voorts ging het naar het mooie Begijnhof, waar thans Benedictinessen wonen, het Minnewater, terug richting centrum over het Wijngaardplein, waar alle koetsjes stonden, langs het St. Janshospitaal, waarin nu het

Memlingmuseum is gevestigd, via de Mariastraat naar het Gruuthusepaleis, een zeer mooi paleis, waarin vroeger de heren van Gruuthuse woonden. Dit huis is door een bidkapel met de O.L.Vrouwekerk verbonden, zodat de heren vroeger droog in de kerk konden komen.

Velen begonnen vermoeidheidsverschijnselen te tonen, reden waarom ik de gids moest vragen het bezoek spoedig af te ronden. Dit gebeurde op de Markt, met uitleg over het Belfort met Lakenhal, het neogotische Gerechtshof, het postkantoor en de vele restaurants, vaak met mooie gevels.

We waren blij dat we daarna even konden pauzeren of toch nog naar de H. Bloedbasiliek konden gaan. We vertelden iedereen dat we met bus no. 0 vanaf de Markt naar de parkeerplaats konden. Enkele dames waren met de taxi gegaan. Om vijf uur zat iedereen in de bus en konden we weer naar Gent vertrekken. Het aanbod, van Peter de chauffeur, om ons 's avonds nog naar het centrum van Gent te rijden werd via een democratische stemming met dank afgeslagen. De meesten waren te moe om daar nog van te kunnen genieten. Men gaf de voorkeur aan een gezellig samenzijn in het hotel, wat ook best lukte.

Een dag met af en toe een regenbui, maar verder toch met best redelijk weer, waarop we veel gezien en beleefd hebben.

Zondag 22 september 2002

Alweer de laatste dag van onze reis en ook nu konden we niet zeggen dat het venijn niet in de staart zet. We zouden in Gent blijven, maar daarbij deden zich twee problemen voor t.w. Flikkendag en autoloze zondag. Peter, de chauffeur, was op informatie uit geweest de vorige avond en de beste optie was, om vanaf het Sint Pietersstation met de tram naar de Korenmarkt te gaan. Peter zette ons bij het station af en omdat er nauwelijks iemand in de tram zat, was het geen probleem om iedereen er op tijd in te krijgen. De rit was gratis vanwege de autoloze zondag. Vanaf de Korenmarkt liepen we naar het Belriort om de stadsgidsen te ontmoeten. Onderweg konden we vaststellen dat de voorbereidingen voor Flikkendag al in volle gang waren. Achter het Belfort bij de Dienst Toerisme ontmoetten we de gidsen en opnieuw begonnen we in twee groepen aan de stadsbezichtiging. De weergoden waren ons nu minder goed gezind en af en toe kregen we een flinke hoosbui op onze paraplu's. Tijdens die buien was het ook behoorlijk fris, dus dom van mij om de regenjas stoer in de bus te laten liggen. Gent, de stad waar Karel V geboren is, kan ook op een rijke historie bogen. Na uitleg gegeven te hebben over de geschiedenis van deze stad, begonnen we aan de wandeling, bij het gedenkteken van J.F. Willems, de vader van de Vlaamse Beweging, op het St. Baafsplein. Langs de Lakenhallen en het Belfort, de plaats waar Klokke Roeland dient te staan en de Bron der Geknielden

van Georges Minne (in de volksmond de vijf zeikerds genoemd), kwamen we bij de oudste kerk van Gent de St. Nikolaaskerk, in Scheldegotische bouwstijl met een plompe toren.

Op de St. Michielshelling, keken we vanaf de St. Michielsbrug op de Leie met aan de ene kant de Graslei en aan de andere kant de Korenlei. Vooral de Graslei is heel erg mooi met zijn vele oude gildehuizen in gotiek, renaissance of barok. Jammer dat we dat gedeelteeijk van onder onze paraplu moesten bekijken.

Door nauwe straatjes ging het verder naar Het Gravensteen, in eerste aanleg gebouwd omstreeks 900 en in de tweede helft van de 12e eeuw door Graaf Philips van de Elzas uitgebreid tot de thans bestaande waterburcht. De monumentale donjon wijst er op dat deze hele burcht in dienst van de verdediging stond. De liefhebbers onder ons gingen de toren in en bezochten de folterkamer. We iepen terug naar het centrum en kwamen nog langs het in verschillende bouwstijlen gebouwde stadhuis. Het oudste gedeelte is gotisch, een ander gedeelte uit het begin van de 16e eeuw, op de hoek van de Botermarkt en de Hoogpoort is in laat-Vlaamse gotiek. In de geschiedenis speelde dit stadhuis een rol, omdat hier in 1526 de Pacificatie van Gent werd gesloten. Bij het Belfort namen we afscheid van onze gids en verdween de een na de ander in een restaurantje, waarvan er daar vele zijn, voor de lunch.

Om 13.00 uur was het verzamelen bij de St. Baaf voor een bezoek aan deze kathedraal en om het beroemde schilderij van 'De aanbidding van Het Lam Gods' van de Gebr. Hubert en Jan van Eyck uit 1432. Jammer dat het betreden van de kapel waar dit drieluik hangt, erg chaotisch ging, omdat niet iedereen op tijd op het appel was verschenen. Behalve de bezichtiging van dit beroemde drieluik, is het ook alleszins de moeite waard, de grote kerk op zich te bekijken en zeker ook de crypte met kerkzilver, paramenten enz. Velen maakten ook van deze gelegenheid gebruik. Het was een probleem om aan het einde van dit kerkbezoek het gezelschap weer bij elkaar te krijgen. Mij leek de enige oplossing iedereen te vragen achter in de kerk te gaan zitten, zodat erg gemakkelijk geteld kon worden. Het grootste probleem moest echter nog komen, n.l. 47 personen in de stromende regen in een drukke tram naar de Citadel te krijgen. Toch lukte dit en na een wandeling vanaf de tramhalte bij de IJzerlaan, kwamen we bij het S.M.A.K. museum, ons laatste doel in Gent. Dit museum voor hypermoderne kunst, viel mij, en ik denk velen met mij, tegen. Misschien was het Museum voor Schone Kunsten er naast een betere keuze geweest. We hadden bovendien ook nog de pech dat een gedeelte van het S.M.A.K. wegens herinrichting gesloten was.

Maar ja, er mag ook best een minpuntje te vermelden vallen. Je kunt niet altijd winnen.

Om kwart over vier zat iedereen weer in de bus met bestemming Restaurant "Her Centrum" voor het slotdiner, de bekendmaking van de limerickwinnaars en het officiële afscheid.

Onderweg nam Lennie Steijns de microfoon om de leden van de reiscommissie namens allen te bedanken voor hun inzet, de goede programmakeuze en alles wat zij gedaan hebben om er weer een geslaagde reis van te maken.

De reiscommissie was zeer vereerd met deze lovende woorden, die met een applaus van het gezelschap werden onderstreept.

Even over zes waren we, na een rit door de mooie Kempen, in Restaurant Het Centrum, waar ons een goed avondmaal wachtte. Tussen het hoofdgerecht en het dessert zorgden Tiny Knaapen en Henk van Laarhoven er voor, dat de winnaar van de limerickwedstrijd werd onthuld. Lennie Bataille ging met de eer strijken, terwijl Doortje van Zutphen de aanmoedigingsprijs in ontvangst mocht nemen. Ook de inzendingen van de niet-winnaars werden voorgelezen en Henk moedigde iedereen ook nog aan om toch nog een limerick in te zenden, ook al was er dan geen prijs meer te verdienen.

Daarna was voor mij de tijd gekomen om de chauffeur, Peter van den Dobbelsesteen, te bedanken voor zijn werk en Lennie Steijns voor haar complimenteuze woorden aan het adres van de reiscommissie.

Kwart voor negen reden we richting Helmond en omstreeks half tien waren we bij Vlisco, waar na een hartelijk afscheid iedereen zijns weegs ging, vol van leuke herinneringen aan een mooie reis.

De ervaringen van vandaag rond de St. Baaf, waren voor mij een aanleiding om nog een limerick in te zenden t.w.

*In Gent in St. Baafs kathedrale,
daar gingen de schapjes aan't dwalen,
ze ontbraken bij het Lam,
ik weet niet hoe het kwam,
maar ik moest ze verdomd ver gaan halen.*

Leo van Tilburg.